

lib. 1. c. 2. ait in persona Angelorum. Ter queritur, qua est ista, non tantum, quia persona mirarentur excellentiam: sed forsitan, quia dulce nomen Maria sibi desiderant responderi, & scilicet audire.

77. Honor. D. Bern. Tamen communiter Patres, & magis peculiari- ter Honorius, & Halgrinus ad cap. 8. Cantic. & D. Bernard. serm. de Assumptione, qui ait: Cum admiratione venerantes Angeli, quod sanctissima Virgo ascenderat plena aromatibus, pulchra, ut Aurora, Sol, & Luna, deliciis affluens omnium Coelestium donorum, innixa super dilectissimum filium Jesum si tot, & tanta magnalia Virginis Angeli dicunt, & clamant, solum ejus nomen non audent dicere, sed interrogant qua est ista: si hoc sanctissimum Mariae nomen inter ceteras magnitudines quid majus, & potius silentio, quam Canticis venerandum. Cum admiratione venerantes vide supra cap. 3. q. 11. n. 59. & cap. 12. q. 15. n. 101.

Act. 18. num. 24 Iudaeus autem quidam Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens devenit Ephesum potens in Scripturis.

Versiones.

CUM EXPOSITIONE V. Usque ad Vers. 28.

78. Lyran. Ver. 24. Apollo nomen est indeclinabile apud Graecos. Alexandrinus genere, id est ut ait Lyran. natus in Alexandria per dispersionem Iudaeorum facta ab Antiocho Rege, Judaei dispersi sunt per varias terras, Vir eloquens. Syrus, Peritius facundia. Aethiopic. Vir prudens. Vatabl. Eruditus, alii disertus, & addit Textus: Peritissimus Scripturarum Arabicus: Pollebat scientia in Scripturis, de quibus quaest. seq.

79. Gracius. Ver. 25. Hic erat edoctus viam Domini, Graecus: Institutus tamquam Catechumenus, ac bene instructus in primordiis, ac doctrina fidei. Fervens spiritu. D. Chryso. exponit contritione, ac amore Dei, per qua ante Baptismum jam erat justificatus: At Hieronymus epist. 2. ad Nepotian. refert ad fervorem interpretandi Scripturas, cum videret Iudaeos ab eorum vero sensu aberrantes, & hoc magis coherere cum his, qua sequuntur, Fervens spiritu loquebatur, & docebat diligenter, qua sunt Iesu Christi. Et additur: Sciens tantum Baptismum Joannis Quo tantum erat initiatus, de quo quaest. sequenti.

80. Syriac. D. Chry. Ver. 26. Hic cepit fiducialiter agere. Syriac. Palam loqui. D. Chryso. Libere annuntiare, libere ac intrepidè Christum praedicare. Assumpserunt enim. Syriac. Adduxerunt eum domui sua. Maxime extollit D. Chryso. charitatem Priscillae, & Aquilae, qui Apollo introduxerunt in domum suam, ut eum illuminarent, atque in fide Catholica instruerent, non suam, sed Christi gloriam querentes.

81. Arab. Aethiop. Ver. 27. Et diligentius exposuerunt ei. Arab. Expositione perfectissima. Aethiopic. Inquisitius exposuerunt, in quo maxime laudanda est probitas, ac modestia Apollo, quod cum esset Vir doctissimus in Scriptura voluit magis informati, & instrui ab una muliere, & ab uno artifice fabrilis. Vide qua dixi supra c. 8. q. 17. à n. 147. usque ad 150. deinde prius nominatur Priscilla, & secundo loco Vir Aquila, ut videatur adimpletum illud Joëlis 2. n. 28. Et filia vestra prophetabit.

82. Syriac. Ver. 27. Et cum vellet ire in Achaïam in qua parte est Corinthus. Exhortati fratres. Syriacus,

Pravenerunt exhortando. Ut perficeret quod creverat, & tenderet in Achaïam, sive Corinthe, ut ibi fideles multum sua sapientia, ac eloquentia confirmaret. Contulit multum his. Syriac. Multum juvit per gratiam omnes fideles, conferendo suam doctrinam cum his, qua Paulus docuerat: Unde ipse Apostol. 1. Corinth. 3. n. 6. ait: Ego plantavi, Apollo rigavit.

83. Arab. Aethiop. Gracius. Ver. 28. Vehementer Iudaeos vincebat publice. Gracius: Fortiter magna efficacia. Arab. Perseveranter arguebat, Aethiopic. In lege sua redargebat manifestè, & conclusit contra eos ex Scripturis, Christum Iesum esse verum Deum, verumque Messiam promissum in lege, nostrumque Salvatorem.

QUESTIO XII.

Quare Apollo cum dicatur Vir doctissimus, dicitur tamen de eo sciens tantum baptismum Joannis, & quisnam ille esset?

84. Apollo apud Graecos nomen est indeclinabile, juxta radicem Hebraicam idem valet, ac Virans radio, ut tenet Pagnin. lib. de interpret. nominum hebraicor. Communior sententia est, quod sit distinctus ab Apelle, de quo apostolus facit mentionem, Rom. 16. n. 10. Salutate Apellem virum probum.

85. Hic noster alter distinctus ab eo ex multis conjecturis; de quo apostolus agit, 1. Corinth. citato loco. Ego plantavi, Apollo rigavit, erat Vir doctissimus, ac valde peritus in Scriptura, & sic Vatabl. vertit: Doctissimus Librorum veteris Testamenti. Adversissimus erat spiritu, & zelo fidei, in ea confirmando fideles, novos adducendo, ac creando, judiciorum confundendo. Menologium Graecorum eum facit Episcopum Smyrnensem, in quo consentiunt. D. Dorotheus in Synopsi, & Baron. in notis, Martyrolog. Roman. 22. Aprilis eum numero Sanctorum adscribit.

86. Et cum esset tam doctissimus, dicitur de eo: Sciens tantum baptismum Joannis. Scire aliquando in Scriptura sumitur pro facere, 2. Corinth. 5. n. 20. Qui non noverat peccatum, id est qui non fecerat. Qua ignorabam, id est qua non fecerat, interrogabant me, sic in praesenti sciens Baptisma Joannis, id est factus, seu baptizatus baptismate Joannis, & videtur, quod iste baptismus fuerit ab eo susceptus per ipsum Joannem Baptistam, Joannis enim baptismum non legimus fuisse ab aliquoquam ministratum; At Christi baptismus, non solum ab ipso, sed etiam ab apostolis esse ministratus.

87. Nota v. v. Christiani alios adducere ad Christum. Tertull. Apollo ut initiatus baptismum Joannis, & ut Catechumenus praedicabat in Synagogis confundens Iudaeos, baptizatus in domo Priscillae, & Aquilae praedicat in toto mundo, & statim parat transire in Achaïam, hoc est Corinthum, ut alios adducat, & convertat ad fidem in Christo, quod est signum veri, ac perfecti Christiani. Tertullian. in apolog. cap. 9. ait: Quid denique singularis Christiani? Non erit, opinor, legitimus Christianus nisi frater, aut filius, scilicet fiat sua doctrina, & praedicatione.

88. In ultima die iudicii, ut dominus proferat finalem sententiam, scribit D. Matth. 25. n. 23. Seatnet oves à dextris, & hados à sinistris. Videtur comparatio non bene coherere inter se; nam sicut dicitur oves à dextris, sic videbatur dicendum, & capreas à sinistris, mutuo sibi correspondent oves, & capreae sicut agni, & hedi: Ponuntur oves à dextris tamquam fecundae, quasi quod inde tantum locum

locum obtinent, quod multos filios pepererint Christo. hadi vero tamquam steriles, & inepti, ad generandum à sinistris collocantur, ac si maxime ex eorum ineptitudine, illorum crimines, & culpa aggravata sint. D. Hieronym. ibi. Nec dixit Capreas, qua possunt habere fetus, omnes gemellis factibus, & sterilibus nulla inter eas.

89. Cum valde sollicitè Anima sancta quaereret suum dilectum Sponsum, à sodalibus invitatur qualis est ille, tunc vero ipsa large se diffundit in exponenda ejus pulchritudine, ac venustate Cantic. 5. n. 10. Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus, caput ejus aurum optimum. Et sic multis aliis describendis prosequitur, ad quod tendit tam panegyrica oratio: ut tot, tantisque praconiis sodales exhortentur ad ipsum perquirendum ut ejus gaudeant consortio, quod non solum sibi volebat Anima sancta, sed cum aliis participatum. ac communicatum habere, quod bene agnoscentes sodales dixerunt, Ibid. n. 17. Quo declinavi dilectus tuus, & quaeramus eum tecum?

90. Otenso libro dicitur Ezechielis. n. 5. Comede volumen istud, & loquere; illud volumen erat divinae legis, cum quo dabatur scientia ac intelligentia, sed ad quid dabatur, loquere; ut praedicaret, ac doceret, sic & dicitur Joanni Apocalyp. 10. n. 9. Accipe librum, & devora, & ad quid angelus explicat. n. 11. Oportet te iterum prophetare gentibus. Coelestia scientiae, ac virtutis dantur à Deo, non ut quis ea in se retineat, & includat, sed ut alios illustret, illuminet, atque instruat. D. Chryso. serm. 3. in Pentecostem ait, Quia ille quidem abiret infectatus peccata, calamitatesque ploraturum Iudaeorum, hic vero peccata orbis terrarum absumpturus.

90. Ezech. 2. Volumen istud, & loquere; illud volumen erat divinae legis, cum quo dabatur scientia ac intelligentia, sed ad quid dabatur, loquere; ut praedicaret, ac doceret, sic & dicitur Joanni Apocalyp. 10. n. 9. Accipe librum, & devora, & ad quid angelus explicat. n. 11. Oportet te iterum prophetare gentibus. Coelestia scientiae, ac virtutis dantur à Deo, non ut quis ea in se retineat, & includat, sed ut alios illustret, illuminet, atque instruat. D. Chryso. serm. 3. in Pentecostem ait, Quia ille quidem abiret infectatus peccata, calamitatesque ploraturum Iudaeorum, hic vero peccata orbis terrarum absumpturus.

CAPUT XIX.

- 1. Factum est autem cum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum, & inveniret quosdam discipulos.
2. Dixitque ad eos, si Spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum, sed neque si Spiritus est, audivimus.
3. Ille vero ait, In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt, In Joannis baptismate.
4. Dixit autem Paulus, Joannes baptizavit baptismum poenitentiae populum, dicens, In eum, qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est in Iesum.
5. His auditis baptizati sunt in nomine Domini JESU.
6. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.
7. Erant autem omnes viri fere duodecim.
8. Introgressus autem Synagogam cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans, & suadens de regno Dei.
9. Cum autem quidam indurarentur, & non crederent maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola tyranni cujusdam.
10. Hoc autem factum est per biennium, ita ut om-

nes, qui habitabant in Asa audirent Verbum Domini, Iudaei, atque Gentiles.

- 11. Virtutesque non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli.
12. Ita ut etiam super languidos deferrentur à corpore ejus sudaria, & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & Spiritus nequam egrediebantur.
13. Tentaverunt autem quidam, & de circumventibus Iudaeis exorcistis, invocare super eos, qui habitabant Spiritus mali, nomen D. Iesu, dicentes. Adjuro vos per Iesum, quem Paulus praedicat.
14. Erant autem quidam Iudaei Sceva Principis Sacerdotum septem filii, qui hoc faciebant.
15. Respondens autem Spiritus nequam dixit eis, Iesum novi, & Paulum scio, Vos autem qui estis?
16. Et insiliens in eos homo, in quo erat demonium pessimum, & dominatus amorum invadit contra eos, ita ut nudus, & vulnerati effugerent, de domo illa.
17. Hoc autem notum factum est omnibus Iudaeis, ac quoque Gentilibus, qui habitabant Ephesi, & cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Iesu.
18. Multique credentium veniebant, consistentes & annuntiantes actus suos.
19. Multi autem ex eis, qui fuerant curiosi sectati, contulerunt libros, & combusserunt coram omnibus, & computatis pretiis illorum invenerunt pecuniam denariorum 50. millium.
20. Ita fortiter crescebat verbum Dei, & confirmabatur.
21. His autem expleis proposuit Paulus in Spiritu, transire Macedonia & Achaia ire Ierusalem, dicens, quoniam postquam fuero ibi, oportet me & Romam videre.
22. Mittens autem in Macedonia duos ex ministrantibus sibi, Timotheum, & Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia.
23. Facta est autem illo tempore turbatio non minima de via Domini.
24. Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens edes argenteas Dianae, praestabat artificibus non modicum quaestum.
25. Quos convocans, & eos qui huiusmodi erant opifices, dixit; Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio.
26. Et videtis, & auditis, quia non solum Ephesi, sed pene totius Asia, Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens; Quoniam non sancti dei qui manibus sunt.
27. Non solum autem hac periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed & magna Diana templum in nihilum reputabitur, sed & destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia, & Orbis colit.
28. His auditis, repleti sunt ira, & exclamaverunt, dicentes; Magna Diana Ephesorum.
29. Et impleta est Civitas confusione, & impetum fecerunt uno animo in theatrum rapio Caio, & Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli.
30. Paulo autem volente intrare in populum non permisit discipulis.
31. Quidam autem, & de Asia Principibus, qui erant amici ejus, miserunt ad eum rogantes, ne se daret in theatrum.
32. Alii autem aliud clamabant: Erat enim Ecclesia confusa, & plures nesciebant qua ex causa convenissent.
33. D: turba autem detraxerunt Alexandrum, proponentibus enim Iudaeis, Alexander autem manu silicio postulato, volebat reddere ratione populo.

- 34. Quem ut cognoverunt Iudaeum esse, vox facta una est omnium, quasi per horas duas clamantium: Magna Diana Ephesorum.
35. Et cum sedasset Scriba turbas dixit, Viri Ephesii, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum Civitatem cultricem esse magna Diana, Iovisque proles?
36. Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse, & nihil temere agere.
37. Adduxistis enim hinc istos, neque sacrilegos, neque blasphemantes Deam vestram.

- 38. Quod si Demetrius, & qui cum eo sunt artifices habent adversus aliquam causam, conventus forenses aguntur, & Proconsules sunt, accusent invicem.
39. Si quid autem alterius rei quaritis, in legitima Ecclesia poterit absolvi.
40. Nam & periclitamur argui seditionis hodie, cum nullus obnoxius sit (de quo possimus redere rationem) concursus istius. Et cum hoc dixisset, dimisit Ecclesiam.

ARGUMENTUM.

Paulus Ephesum reversus duodecim discipulos Joannis baptizat, in Synagoga per tres menses praedicat, suam doctrinam multis miraculis confirmat, quod dum volunt imitari septem filii Scevae a Demone invaduntur, Magici libri comburuntur, Demetrius Argentarius tumultum contra Apostolum excitat, & a Scriba compefcitur.

Act. 19. n. 1. Factum est autem cum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragrat superioribus partibus, veniret Ephesum & inveniret quosdam discipulos.

Versiones,

CUM EXPOSITIONE I.

Usque ad Vers. 6.

Verf. 1. Peragrat Superioribus partibus, Galatia, Phrygia, postquam ex Ierosolymis rediit in Antiochiam, ut patet ex superiori cap. n. 23. Inveniret quosdam discipulos, non baptizatos ab Apollo, ut vult Caieranus, nam Apollo veniens Ephesum se recepit in domo trisillax & Aquila, ubi baptizatus est Christi baptismo, ut patet ex superiori cap. verf. 24. Invenit discipulos Joannis Baptista, nam Judaei ex omnibus partibus convenerant Ierusalem ad diem festum, & cum aliqui ante annos viginti adessent Ierusalem, videntes sanctitatem Joannis, ejus baptismum susceperunt. Ita Chrysof. & Oecumen.

Verf. 2. Si Spiritum sanctum accepistis. Non interrogat Apollolus de gratia invisibili, ac interiori, quae ab homine non agnoscitur, sed interrogat de Sacramento Confirmationis, an illud suscepissent, nam in exordio Ecclesiae in confirmatione dabatur Spiritus sanctus visibili signo, ut patet ex cap. 8 n. 17 & merito dubitat, an illi suscepissent Sacramentum Confirmationis, quia tunc in Epheso nullus erat Episcopus, a quo solum potest conferri.

Credentes. Graecus: postquam credidistis, ac consequenter baptizati estis; nam Confirmatio datur post baptismum, sed neque si Spiritus sanctus est, audivimus. Syriac. Ne auditione qui em accepimus an sit, id est nec Sacramentum Confirmationis nec Spiritum sanctum, qui in eo datur accepimus, ita ut eum penitus ignoremus, & numquam ejus nomen audivimus.

Verf. 3. In quo ero baptizati estis. Cum ergo eos Apollolus videret tam alienos a notitia, ac cognitione Spiritus sancti, recte intellexit eos non esse baptizatos baptismo Christi, in quo expressè nominatur Spiritus sanctus in ejus forma.

Verf. 4. Joannes baptizavit. ponit Apollolus

discrimen, quod erat inter Christi Baptismum, & Joannis, quod est valde magnum, ut docet Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 1. de baptismo contra Calvinum, & alios Haereticos, ut dicam in limine sequentis quaestionis.

Verf. 5. His auditis baptizati sunt a discipulis Pauli, non verò a Paulo, ut aliqui dixerunt, quia ut ipse Apollolus de se testatur, 1. Corinth. 1. n. 14. Neminem vestrum baptizavi nisi Crispum, & Caium, & statim n. 17. subdit: Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare.

Verf. 6. Et cum imposuisset illis manus eis conferendo Sacramentum Confirmationis, quod solum baptizatis datur, Venit Spiritus sanctus, Syriac. Spiritus sanctus, visibili specie, & signo, quod in duobus demonstrabatur. Loquebatur tur linguis diversarum Nationum, ut Apolloli in die Pentecostes, Act. 2. & secundo prohibet ab un verè, & proprie praedicando futura, & Dei laudes decantantes, Spiritus Divinus multis se manifestat. Vide c. 15. quaest. 10. n. 51. 56. Verf. 7. Ferè duodecim. Arabic. & Aethiopic. non habent ferè sed tantum erant duodecim.

QUAESTIO I.

Quare signum militiae Christi est spirituale, & explicatur differentia inter Baptismum Christi, & Joannis

Quamvis Baptismus Christi, & Joannis convenirent in materia, nempe aqua, in multis tamen discrepabant, & praecipue in tribus, in forma, nam Christi baptismus datur sub hac forma Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, at Baptismus Joannis, ut colligitur ex hoc loco cap. 19 n. 4. dabatur in nomine venturi post ipsum. Unde D. Hieronymus in oel. 2. D. Thom. Magister sententiar. 1. Bonavent. noster Bachon. & alii in 4. sentent. dist. 2. dicunt hanc formam fuisse Joannis, Ego te baptizo in eum, qui venturus est, et credas, hoc est in Jesum Christum.

Secundo Joannis Baptismus non dabat gratiam, sed erat quaedam dispositio ad poenitentiam, & quaedam preparatio ad suscipiendum Christum, ac ejus Baptismus. At Christi Baptismus dat gratiam justificantem, ac sanctificantem, de quo quaest. seq. Tertio

10. Tertio Joannis Baptismus nullam signum, nec in corpore, nec in anima imprimebat, at Baptismus Christi imprimit characterem in anima sicut & Sacramentum Confirmationis, & Ordinis tria haec imprimunt characterem, ut definitur in Trident. sess. 7. can. 9. & in Florent. in decreto Eugenii, & aperte colligunt omnes Sancti Patres ex Paulo 2. Cor. 1. n. 22. ubi ait: Unxit nos Deus, & signavit. Unxit oleo gratiae suae, & signavit suo nempe characterem, sicut ad Ephes. 4. n. 30. In quo signati estis. Character est quaedam qualitas spiritualis, quae immediate subjectatur in anima, per quam dedicatur homo obsequio ac cultui Jesu Christi ad suscipiendam, & administrandam ejus Sacramenta, subjectatur in anima, ut docet D. Thom. 3. p. q. 63 art. 2.

12. Ex quo collige quanta sit differentia, ac sublimitas legis Evangelicae, ac legis veteris, & antiquae, ad illa utpote legem carnalem, ac corporalem fiebat ingressus per Circumcisionem, quae erat signum foederis in carne vestra, Gen. 17. n. 11. Ut bona terrena, ac illius fructus comederent, at lege Evangelica per gratiam in Baptismo, in anima per characterem ad possidendum regnum Coelorum, scribit D. Math. 4. n. 17. Caepit Jesus praedicare, Poenitentiam agite, appropinquavit. Et D. Paschal. Exordium praedicationis Christi aperire regnum Coelorum In Circumcisione effundebatur sanguis. At in lege Evangelica à gratia communicata à Christo ait ipse: Flumina de ventre eius fluent aqua viva, Joan. 7. n. 38. aquae vivae explicat D. Chrysofom. noster D. Cyrill. Alexand. Origenes, & alii omnium gratiarum, ac caelestium donorum, ut dixi tom. 14. in Evangel. cap. 14. n. 110.

13. Cum lex antiqua daretur in monte Sina dicitur Exod. 19. n. 16. Mane incaluerat & ecce caeperunt audiri tonitrua, & micare fulgura. Et etiam in sacra die Pentecostes, cum advenit gratia Spiritus S. ut promulgaretur lex Evangel. Factus est de Caelo sonus tanquam advenientis Spiritus vehementis, & caelestis ignis in figura linguarum caepit emicare. Ecce in utriusque legis eventu & casu sonus auditur, & ignis emicat, dispari tamen effectu; nam cum lex vetus datur utpote lex carnalis, solum carnalibus sensibus illa signa objiciuntur, & eorum obduratos animos non penetrat: At in die Pentecostes igne adveniente: Facta sunt flammantia corda discipulorum. Ut canit Ecclesia, & sonus auditur, ut eorum affectus demonstratur, ut in omnem terram exiret sonus eorum. Et in signum eorum, quae spiritualiter fiebant interius in anima; facta sunt tales demonstrationes exteri. Beda in homil. Vigiliae pentecostes ait: Cum in utraque datione, & leg. videlicet & gratia, foris audiretur sonus, hic tamen ampliori miraculo cum auditur sonus, afficit virtus doni Caelestis, quae intus discipulorum corda doceret. In lege veteri ut carnali, & corporali signa tantum exterius corporalia erant; At in lege Evangelica, utpote spirituali interius, & in anima operabuntur: Afficit virtus doni Caelestis, quae intus discipulorum corda doceret. Vide supra cap. 7. q. 8. n. 56 57. & 58. & cap. 15. q. 5. n. 35. 36. & 37.

QUAESTIO II.

Quare Christus d. tantum elevavit baptismum super Joannis baptismum

14. Baptismus Joannis, ut Baptismus servi, & figura, non dabat gratiam, sed tantum disponebat, & preparabat ad illam: Baptismus autem Christi

ut supremi Domini, & verum, ac reale lavacrum, mundans, ac purificans animam conferebat gratiam sanctificantem cum omnibus suis donis, ac virtutibus, ut est de fide, & patet ex Clementina unica de summa trinitate, & ex Concil. Trident. sess. 5. in decreto peccati Originalis

Aqua juxta communem phrasim Scripturae significant peccatores, & peccata. Psal. 17. n. 17. Aspexit me de aquis multis. Psal. 68. Intraverunt aquae usque ad animam meam. Has aquas sanctificavit, ac purificavit Christus suo Baptismo virtute suae sacratissimae Passionis, ac Sanguinis.

De Christo loquens Moyses Deuter. 33. n. 17. ait: Cornu Rhinocerotis, cornua illius, in ipsis ventilabit gentes, communi opinione creditur Rhinocerotis cornua habere insitam virtutem, ad extinguendum ac removendum venenum, & inde in ipsis partibus, ubi degunt multa venenosa animalia; quod si aliquod ad aquas veniat non audet eas attingere, nec ex eis bibere nisi prius veniat Rhinoceros, & cornu, in aquis submergat, easque potabiles, & salutiferas efficiat. Cornua Christi D. sunt cornua crucis: Cornua in manibus ejus. Ex cuius virtute manavit, ut aquae nobis fierent salutiferae, & omne peccati venenum infullarent. Julius Firmicus de errore profanae relig. cap. 22. ita ait: Hac sunt Crucis cornua, quibus omnia, & sublevantur pariter, & continentur: His cornibus bene hominum nititur vita, ad hac cornua humili devotione confugite, his vos affligatis cornibus justitia, aquae, ac purificata est veneranda proferentes signa consecrati Fontes majestate gaudeatis. Et dicitur ventilabit gentes à suis peccatis.

Ait Christus D. Joan. 7. n. 38. In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus, & clamabat dicens: Si quis sitit veniat ad me, & bibat, qui credit in me sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aqua viva. Clamat Jesus convocans ad se omnes homines, ut si quis crederet, & bibat de ejus aqua baptismali pura, & sana conscientia, tantum abest quod sitiat, quin ab ipso, seu ejus conscientia fluent abundantes scaturigines omnium caelestium donorum, imo ipse fiet perennis ac exuberans fons omnium illorum. D. August. ad citatum locum tract. 32. Clamat Jesus, ut veniamus & bibamus, si intus sitimus, & dicit, quia cum biberimus, flumina aqua viva fluent de ventre nostro, venter interioris hominis, conscientia cordis est. Bibite ergo de isto liquore, reviviscet purgata conscientia, & hauriens fontem habebit, & etiam ipsa fons erit. Pendite ultima verba. Etiam ipsa fons erit.

Nec mirum, quod in Baptismo tot, & tanta dona in nos defluant, cum ipso Baptismo Christum induamus. Inter multas caeremonias, quas Deus praecepit Moyli, mandavit ei, Exod. 29. n. 4 & 5. Aaron, & filios ejus applicabis ad osium tabernaculi cumque laveris eos, induens vestimentis. Cur post ablationem induendi sunt vestimentis suis, quae erant sacra, & dedicata cultui Dei utpote Sacerdotalia, cur non induentur in suis communibus vestibus, ac prophanis; Vestimenta illa sacra Christum d. ejusque virtutes denotabant juxta illud, Rom. 13. n. 14. Induimini Dominum Jesum Christum. Valde ergo consequenter jubentur Aaroni, & filiis ejus postquam loti fuerint, ut induantur vestimentis sacris, quia cum sacro lavacro mundati fuerint, Christo D. induuntur, adest patronus noster D. Cyrillus Alexandr. lib. 1. de adoratione. Cum, ait Aaron ipsum aqua prius ablisset sacrum illum stella induit, nos quoque sancto Baptismo ablui omni genere impuritatis abstergo.